

PROGRAM DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. ŚWIĘTEGO
ANTONIEGO Z PADWY W URZEJOWICACH
NA ROK SZKOLNY 2021/22

„Piękno tej ziemi skłania mnie do wołania o jej zachowanie dla przyszłych pokoleń. Jeśli kochacie tę ojczystą ziemię, niech to wołanie nie pozostanie bez odpowiedzi!”

Papież św. Jan Paweł II

Urzejowice, 21.09.2021

1. Wstęp

Świat przyrody jest fascynujący, piękny i tajemniczy. Dostarcza nam on pozytywnych emocji oraz wzbudza zainteresowanie i podziw, wciąż odkrywamy go na nowo. Obcowanie z przyrodą daje spokój, co jest pewnym rodzajem terapii i dlatego już od najwcześniejszych lat życia człowieka należy tak kształtować jego sposób myślenia i zachowania, aby umiał o nią zadbać. W czasach gwałtownych zmian oraz szybkiego rozwoju cywilizacji pojęcia: ekologia, edukacja ekologiczna, ochrona środowiska nabierają coraz większego znaczenia. Zanieczyszczone powietrze, woda, gleba, obumierające drzewa, ginące zwierzęta – „wołają o pomoc”. Problem ten dotyczy wszystkich mieszkańców naszej Ziemi, dlatego też ochrona środowiska przyrodniczego jest koniecznością.

Edukacja ekologiczna dzieci jest niezwykle ważna w uświadomieniu potrzeby i konieczności ochrony środowiska. Uważliwając je od samego początku ich edukacji na potrzeby środowiska, bogacenie ich wiedzy o zależnościach zachodzących, wskazywanie piękna i różnorodności przyrody ma uzmysłwić małym obywatelom jak wiele zależy od człowieka, od nich samych.

Świat ludzi to przede wszystkim ich środowisko przyrodnicze. Jest ono bezpośrednio odpowiedzialne za prawidłowe funkcjonowanie organizmów i ich rozwój. Początkowo człowiek żył i działał w harmonii z przyrodą, ale z biegiem czasu jego wymagania rosły i coraz bardziej zaspakajając swoje potrzeby. Korzystanie z darów przyrody jest dla człowieka koniecznością. Właściwie nie ma on wyboru. Jest zmuszony oddychać powietrzem, które go otacza, pić wodę, która jest mu dostępna i żyć w krajobrazie, jaki roztacza się wokół niego. Edukacja ekologiczna dzieci stanowi w czasach obecnych jedno z najpoważniejszych zadań. Jest to szczególnie istotne, gdyż dziecko z jednej strony narażone jest na oddziaływanie zanieczyszczeń środowiska, a z drugiej jest świadkiem i obserwatorem zmian, jakie w tym środowisku zachodzą.

Ekologia jest nauką zajmującą się zależnościami między organizmami roślinnymi i zwierzęcymi, w otaczającym środowisku. Miejscem bytowania człowieka jest między innymi środowisko przyrodnicze, na które składa się skorupa ziemská wraz z glebą, atmosfera i woda oraz szata roślinna i świat zwierzęcy tworzący biosferę. Jak każda gospodyni/gospodarz zna i dba o swoje gospodarstwo tak i każdy człowiek powinien znać i troszczyć się o środowisko, w którym żyje.

Jeszcze stosunkowo niedawno ludzie nie mieli większych wątpliwości co do pozytywnego znaczenia postępu naukowo-technicznego. A jednak nauka i technika zdobywając niesłychaną moc oddziaływania mogą nieść nie tylko oczekiwane dobro, ale i duże zagrożenie, zależnie od tego, jak zostaną wykorzystane.

Ideą tego programu jest budzenie i rozwijanie więzi emocjonalnej z otaczającą przyrodą, rozwijanie świadomości uczniów o potrzebie ochrony środowiska oraz kształtowanie postaw proekologicznych na miarę ich możliwości rozwojowych.

Zakres problematyki ekologicznej jest bardzo szeroki. W poniższym programie uwzględniono wybrane zagadnienia. Może on być modyfikowany i kontynuowany w kolejnych latach.

Wdrażając program ekologiczny chcemy kształcić u uczniów, ich rodziców oraz pracowników placówki postawy takie jak:

- poczucie moralnej odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego i społecznego,
- dostarczyć rzetelnej wiedzy o środowisku naturalno-przyrodniczym,
- dostarczyć odpowiednich wzorców zachowań,
- kształtować umiejętność i chęć działania na rzecz środowiska.

2. Cele

Cele główne:

- Rozbudzanie u uczniów zainteresowań przyrodniczych; dostrzeganie i poznawanie piękna otaczającej nas przyrody;
- Kształtowanie i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w tym kształtowanie postawy ekologicznej;
- Poszerzenie oferty dydaktycznej;
- Integrowanie lokalnych środowisk oświatowych;
- Kształtowanie umiejętnego współżycia człowieka z przyrodą.
- Nabywanie opiekuńczego stosunku do świata zwierząt i roślin.
- Ukazywanie zagrożeń jakie niesie działalność człowieka dla świata przyrody i jego samego.
- Kształtowanie gotowości i umiejętności działania w zakresie ochrony środowiska.

Cele szczegółowe programu:

- Uświadomienie znaczenia i piękna otaczającego środowiska naturalnego;
- Zdobywanie, pogłębianie i utrwalanie wiadomości na temat życia roślin i zwierząt;
- Rozwijanie poczucia troski i odpowiedzialności o obecną i przyszłą jakość życia (stan środowiska przyrodniczego) na Ziemi;
- Aktywne uczestnictwo w poznawaniu przyrody poprzez bezpośrednią obserwację, eksperymentowanie, poszukiwanie; formułowanie wniosków i spostrzeżeń;
- Zapoznanie z przyczynami i skutkami zanieczyszczenia środowiska (wód, powietrza, gleby);
- Zapoznanie z zasadami i sposobami ochrony środowiska przyrodniczego (i rozumienie konieczności ich przestrzegania);
- Włączanie w akcje i działania proekologiczne;
- Kształtowanie właściwych nawyków (oszczędzanie wody, energii, segregowanie odpadów – w celu recyklingu, itp.);
- Wdrażanie do podejmowania działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu;
- Stwarzanie możliwości oddziaływania poprzez edukację uczniów na inne osoby (członków rodzin uczniów i innych ludzi);
- Poszerzanie zasobu słownictwa o znaczeniu przyrodniczo-ekologicznym;
- Wdrażanie do wyrażania swojego rozumienia świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w najbliższym otoczeniu za pomocą komunikatów werbalnych i pozawerbalnych: tańca, ruchu, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych;
- Wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia;

- Rozbudzenie potrzeby kontaktu z przyrodą;
- Obcowanie z przyrodą – wycieczki, spacer, zajęcia w terenie;
- nabycie umiejętności prowadzenia prostych obserwacji środowiska – zjawisk pogodowych, zmian zachodzących z nadejściem danej pory roku, świata roślin i zwierząt;
- Rozbudzanie wrażliwości na piękno i bogactwo środowiska przyrodniczego;
- Rozwijanie umiejętności systematycznego dbania o zwierzęta i rośliny (dokarmianie zwierząt w czasie zimy, hodowla warzyw – fasola, rzeżucha, rzodkiewka, szczypior, natka pietruszki);
- Wdrażanie do zdrowego stylu życia – aktywne spędzanie czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, zdrowe odżywianie się;
- Kształtowanie poczucia własnej wartości i przydatności dla środowiska.

3. Zadania

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Określenie aktualnego poziomu świadomości ekologicznej i postaw proekologicznych.	Diagnoza poziomu wiedzy uczniów	Nauczyciel przyrody i biologii	wrzesień	Uczniowie
2. Edukowanie uczniów na temat ekologii oraz zwiększanie ich świadomości i wrażliwości na otaczający nas świat.	Omawianie zagadnień związanych z ekologią i ochroną środowiska na zajęciach z przedmiotów: - geografia: wpływ działalności człowieka na atmosferę na przykładzie smogu, inwestycji hydrologicznych na środowisko geograficzne, rolnictwa, górnictwa i turystyki na środowisko geograficzne, transportu na warunki życia i degradację środowiska przyrodniczego, konflikt interesów człowiek-środowisko, procesy rewitalizacji i działania proekologiczne. - biologia, przyroda: uczeń przedstawia porosty jako organizmy wskaźnikowe, ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza tlenkami siarki, wykorzystując skalę porostową;	Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych i edukacji wczesnoszkolnej	Zgodnie z rozkładem materiału	

	przedstawia odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody oraz propozycje racjonalnego gospodarowania tymi zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, uczeń wyjaśnia co oznacza stwierdzenie że „lasy są płucami świata”, uczeń rozpoznaje rośliny i zwierzęta chronione. - chemia: wskazuje przyczyny i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej; proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej”; wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję; opisuje obieg tlenu i węgla w przyrodzie; projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną; opisuje skład i właściwości powietrza; wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza; wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami. - edukacja wczesnoszkolna: woda źródłem życia; ochrona lasów; ginące gatunki roślin i zwierząt; opieka nad ptakami zimą; zakładanie hodowli. Zajęcia świetlicowe „W Jarzynowie” - rozpoznajemy, znamy i lubimy warzywa i owoce	Nauczyciel świetlicy	Zgodnie z harmonogramem	
--	--	----------------------	-------------------------	--

	Akcja „Pomagamy zwierzętom przetrwać zimę” – zbiórka żywności dla zwierząt ze schroniska Dokarmianie ptaków zimą	Nauczyciel świetlicy Wychowawcy klas Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Listopad – marzec Listopad – marzec	
3. Uświadamianie problemów ekologicznych współczesnego świata.	Organizacja akcji Sprzątanie Świata Obchody Dnia Ziemi Zapoznanie z działaniem oczyszczalni ścieków. Wdrażanie do segregowania odpadów. Organizowanie zbiórek surowców wtórnych: - makulatury - baterii - telefonów Spotkanie z łowczym nt. Walka z kłusownictwem.	Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych Wszyscy nauczyciele i wychowawcy nauczyciele j. polskiego nauczyciel chemii nauczyciel geografii nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Wrzesień Kwiecień Czerwiec Cały rok Październik Cały rok Wrzesień , październik	

	Turniej ekologiczny dla klas I –III Akcja „Kochasz dzieci, nie pal śmieci”. Uczniowie przygotowują plakaty i ulotki związane ze szkodliwością palenia śmieci w domowych piecach, które następnie są rozwieszane i rozdawane w szkole i miejscowości. „Wesoły recycling” – wykonanie ozdób z materiałów do recyklingu i ich wystawa	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej Nauczyciel świetlicy Nauczyciel świetlicy	Październik – marzec Zgodnie z harmonogramem	
4. Odnawialne źródła energii	Uczniowie zaznajomieni zostają z terminem OZE, potrafią określić jaki typ energii to jest (wiatr, promieniowanie słoneczne, opady, fale morskie i geotermia), podstawowe wady, zalety oraz w jaki sposób funkcjonuje i kosztuje. Projekt „Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody”	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów przyrodniczych Nauczyciel biologii	Zgodnie z rozkładem materiału maj	
5. Propagowanie proekologicznego sposobu	Podczas godziny wychowawczej nauczyciele poruszą tematy: - 'Oszczędzanie' oraz bycie „ekoodpowiedzialnym”.	Wychowawcy	Zgodnie z planem pracy	

myślenia oraz aktywności.	- Produkty ECO, BIO i fake ECO/BIO. W jaki sposób rozpoznać firmy rzeczywiście przyjazne dla środowiska i nie dać się wprowadzić im w błąd. - Eco-żywność, czym jest, jak rozpoznać oraz gdzie kupić. - zdrowa żywność i superfood, czyli zajęcia poświęcone żywności bogatej w składniki odżywcze. Uczniowie tworzą własne menu i przygotowują proste potrawy. - „Pracowity jak pszczoła” - wycieczka do lokalnej pasieki. Uczniowie dowiadują się jakie znaczenie dla ekosystemu mają pszczoły, z czym obecnie się zmagają oraz czym grozi nam ich wymarcie. - „Jesteś tym co jesz”, projekt wspierający edukację na temat świadomego i odpowiedzialnego kupowania oraz przyrządzania pokarmów. - „Woda mineralna i źródłana vs wody smakowe oraz tzn. soft drinks”, czyli wszystko co trzeba wiedzieć o wodzie. Uczniowie dowiadują się, że kupowane przez nich produkty nie są sobie równe; wiedzą w jaki sposób czytać oraz interpretować	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej Wychowawcy klas VIa i VIb Nauczyciel chemii	wychowawcy i rozkładem materiału	
---------------------------	---	---	----------------------------------	--

	etykiety na produktach. - „Eco i bio hieroglify”, czyli w jaki sposób dobrze czytać i poprawnie interpretować znaczki na produktach. - Projekt „świadome zakupy” wprowadza uczniów w świat dorosłego konsumenta, który codziennie staje przed wyborem zakupu produktów spożywczych czy pierwszej potrzeby. Wielość produktów, etykiety reklamowe oraz skomplikowane składy, często nie ułatwiają podjęcia decyzji, który produkt jest najlepszy i należy go kupić. Nauczyciele pomagają uczniom zrozumieć to zagadnienie. Stworzenie EKO-Kodeksu – dokument zawiera zbiór zasad postępowania proekologicznego Spotkanie z nadleśnictwem - uczniowie rozumieją konieczność dbania o zagrożone gatunki; wiedzą skąd bierze się konieczność dokarmiania zwierząt w okresie zimowym oraz potrafią odpowiednio dobrać karmę dla zwierzęcia.	Wychowawca klasy IV Wychowawca klasy VII Wychowawca klasy V Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
--	---	--	--	--

	- Zdrowe i smaczne chipsy z owoców - „Przepisnik” – dobre i sprawdzone przepisy naszych mam i babć			
6. Udział w Ogólnopolskich programach prozdrowotnych	Udział w akcji owoce w szkole	Dyrektor Wychowawcy klas	Cały rok	Uczniowie
7. Zwiększanie wiedzy nauczycieli w temacie ekologii oraz działań proekologicznych	Zorganizowanie szkolenia dla nauczycieli – „Jak prowadzić edukację ekologiczną w szkołach”.	Dyrektor	I semestr	Nauczyciele
8. Nawiązanie współpracy z fundacjami, organizacjami ekologicznymi.	Współpraca z fundacjami Nasza Ziemia, Ekophone. Współpraca z Organizacją Odzysku REBA. Współpraca ze schroniskiem dla zwierząt w Orzechowcach. Współpraca z Nadleśnictwem Kańczuga	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy	Cały rok	Cała społeczność

4. Korzyści dla placówki, ucznia, nauczyciela, otoczenia

Realizacja Programu przyniesie naszej szkole wielorakie korzyści, zarówno w sferze organizacyjnej, jak i w dziedzinie szeroko zakrojonej współpracy z lokalnym środowiskiem, rodzicami, instytucjami i innymi placówkami oświatowo-kulturalnymi. Wspólnie podejmowane działania zintegrują zespół wychowanków i uformują u nich właściwe nawyki i postawy oraz zwrócą uwagę na ważny problem ochrony środowiska.

Korzyści dla placówki:

- poszerzenie działań dydaktyczno-wychowawczych,
- promowanie placówki w szerszym środowisku,
- wzbogacenie bazy dydaktycznej placówki.

Korzyści dla nauczycieli:

- rozwijanie kreatywności,
- samorealizacja,
- inspiracje dla twórczych rozwiązań,
- zapewnienie atrakcyjności oferty edukacyjnej.

Korzyści dla uczniów:

- rozwijanie zamiłowania do piękna przyrody,
- poszerzanie wiedzy na temat środowiska, w którym żyje,
- postrzeganie i rozumienie zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie,
- nabieranie odpowiedzialności i troski o otaczający świat zwierząt i roślin,
- wzrost świadomości zagrożeń ekologicznych,

5. Instytucje/osoby współpracujące

W ramach realizacji Planu podjęta zostanie współpraca z następującymi podmiotami:

- Rodzice oraz Rada Rodziców
- Zarząd PTTK, koło PTTK
- Nadleśnictwo Kańczuga
- Przeworska Gospodarka Komunalna
- Fundacja Nasza Ziemia
- Fundacja Ekophone
- Organizacja odzysku REBA

6. Nadzór nad realizacją Programu

Sposoby ewaluacji Programu:

- analiza dokumentów, protokoły konkursów, fotografie, karty pracy dzieci, zielniki, albumy, prace plastyczno-techniczne, wiadomości zamieszczone na tablicy informacyjnej dla rodziców, wpisy w dziennikach zajęć w formie, papierowej oraz elektronicznej
- obserwacja uczniów w czasie zabaw i zajęć,
- zaangażowanie i udział w akcjach proekologicznych,
- zaangażowanie rodziców w przeprowadzonych zajęciach, konkursach, spotkaniach,
- opinia rodziców na temat spotkań warsztatowych.

Funkcję Koordynatora ds. Edukacji Ekologicznej w roku szkolnym 2021/22 pełni Pani Magdalena Słysz.